PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 128 (227) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, środa 3 października 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A USRR.

Izwiestja 30.IX. ogłaszają jako przedruk z pism charkowskich uchwaliły licznych zgromadzeń robotniczych w U. S. R. R. przeciwko „wystąpieniom reprezentatów Rządu Polskiego". Uchwała zjazdu kolejarzy zapewnia rząd sowiecki o gotowości kolejarzy ukraińskich do obrony państwa na wypadek napadu „sprzedajnych imperjalistów polskich". Uchwała górników centralnej kopalni w Stalinie oświadcza, iż robotnicy ukraińscy „odeprą zakusy panów polskich i petlurowców".

Prasa ukraińska z drugiej połowy września („Komunist", „Proletarśka Prawda", „Wisty") ogłasza liczne uchwały związków zawodowych, wieców robotniczych i t. p. w sprawie przemówienia p. wojewody Józewskiego. Uchwały te zapewniają rząd Z. S. R. R. o przywiązaniu proletarjatu U. S. R. R. do państwa sowieckiego. Pisma ukraińskie zamieszczają również liczne karykatury, w których usiłują ośmieszyć Polskę i emigrację ukraińską.

LIGA NARODÓW A ZSRR.

Izwiestja 29.IX. omawiają w koresp. z Berlina stosunek Niemiec do Ligi Narodów. Pismo wzywa Niemcy do rewizji dotychczasowego stosunku wobec tej okoliczności, iż Niemcy padły ofiarą porozumienia morskiego pomiędzy Anglją a Francją. O ile rewizja nie nastąpi, reprezentanci Niemiec w Genewie zmuszeni będą we wszystkich wypadkach do dostosowywania się w ostatniej chwili do panującej w Genewie atmosfery rzekomych kompromisów. Jak oświadczył pewien polityk niemiecki korespondentowi pisma. Niemcy powinny poczynić wybór pomiędzy opuszczeniem Ligi a podporządkowaniem się panującym w Genewie prądom. Sympatje pisma znajdują się wyraźnie po stronie pierwszej części tej alternatywy.

Izwiestja 30.IX omawiają w komentarzach do korespondencji z Rygi stosunek państw bałtyckich do Ligi Narodów. Prasa tych państw przywiązywała zawsze wagę do Ligi i jej prac. Rzeczywistość pozbawiła opinję państw bałtyckich wielu iluzji pod tym względem. Państwom bałtyckim potrzebne są realne gwarancje pokoju i bezpieczeństwa, czyli powszechne rozbrojenie, które stanowi jedyną prawdziwą gwarancję w tej kwestji. Liga Narodów udowodniła całkowitą swoją niezdolność do rozstrzygnięcia tej kwestji. Zamiast tego usiłuje Liga wciągnąć państwa bałtyckie do zatargów międzynarodowych, które stanowią olbrzymie niebezpieczeństwo dla bytu wymienionych państw. Wystarczy przypomnieć sobie stanowisko Ligi w zatargu Polski z Litwą. Państwa bałtyckie powinny jaknajprędzej zrozumieć, czem jest Liga Narodów w rzeczywistości. Zrozumieją wtedy, iż droga do współdziałania narodów prowadzi nie przez Genewę.

POROZUMIENIE FRANCUSKO - ANGIELSKIE A ZSRR.

Prawda 30.IX. omawia w art. wst. odpowiedź Stanów Zjednoczonych na propozycję Anglji o przyłączeniu się Stanów do angielsko-francuskiego porozumienia morskiego. Zdaniem pisma, odpowiedź ta świadczy wyraźnie, iż Stany Zjednoczone nie pozwolą Anglji i Francji na skrępowanie rozwoju amerykańskiej marynarki wojennej. Zgodnie z przewidywaniami prasy sowieckiej, Stany Zjednoczone sprzeciwiają się szczególniej projektom ograniczenia budowy wielkich krążowników. Krążowniki te stanowią typ bojowego statku, który jest najbardziej potrzebny Stanom i którego nie posiadają w dostatecznej liczbie. Dyplomacja Stanów nie pogodzi się łatwo ze wzrostem potęgi angielskiej w wyniku porozumienia angielsko-francuskiego. Stany będą usiłowały rozsadzić to porozumienie drogą drobnych ustępstw na korzyść Francji w zakresie zrojeń morskich.

Wieczerniaja Moskwa 26.IX. w art. p. n. „Polityka obłędu" omawia angielsko-francuskie porozumienie morskie. Prasa amerykańska i sowiecka „popsuły przyjemność Baldwinowi i Chamberlainowi", ogłaszając rewelacje o tem porozumieniu. Rewelacje te stanowią przykrość dla Anglji, mniejszą przykrość dla Francji, ponieważ ujawnienie tajemnicy porozu-

PRZEGLĄD PRASY Z.S.R.R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 128 (227) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, Środa 3 października 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A USSR.

Izwiestja 30.IX. ogłaszają jako przedruk z ... sparaliżowaniu uchwałby licznych zgromadzeń ... w U. S. R. R. przeciwko „wystąpieniom reprezentantów Rządu Polskiego". Uchwała zawiera ... rząd sowiecki gotowość kontrahentów do obrony państwa na wypadek ... imperjalistów polskich ... w centralnej Kopalni w Stalinie ... iż robotnicy ukraińscy poprą zakusy na ... polskich i petlurowców.

Prasa wydawana z drugiej połowy września „Komunist", „Robitnicza Prawda", „Wisti") ... uchwały związków zawodowych, wielu ... w sprawie przemówienia ... Uchwały te zapewniają rząd ... proletariatu U. S. R. R. państwa sowieckiego. Pisma ukraińskie zamieściły również liczne karykatury, w których ... Polskę i emigrację ukraińską.

LIGA NARODÓW A ZSRR.

Izwiestja 29.IX. omawiają w koresp. z Berlina stosunek Niemiec do Ligi Narodów. Pismo wywnioskuje ... do rewizji dotychczasowego stosunku wobec ... okoliczność, że Niemcy padły ofiarą porozumienia ... pomiędzy Anglją a Francją. O ile rewizja nie nastąpi, reprezentanci Niemiec w Genewie ... będą we wszystkich wypadkach do dostosowania się w ostatniej chwili do panującej w Genewie atmosfery rzekomych kompromisów. Jak oświadczył pewien polityk niemiecki korespondentowi pisma, ... powinny rozważyć wybór pomiędzy opuszczeniem Ligi a podporządkowaniem się panującym w Genewie ... Sympatje pisma znajdują się wyraźnie po stronie pierwszej części tej alternatywy.

Izwiestja 30.IX. omawiają w komentarzach korespondencji z Kowna stosunek państw bałtyckich do Ligi Narodów. Prasa tych państw nie przywiązywała zawsze wagę do Ligi i jej prac. Rzeczywistość potwierdza opinje państw bałtyckich wielu pod tym względem. Państwom bałtyckim potrzebne są rzetelne gwarancje pokoju i bezpieczeństwa, czyli powszechne rozbrojenie, które stanowi jedyną prawdziwą gwarancję w tej kwestji. Liga Narodów udowodniła całkowicie swoją niezdolność do rozstrzygnięcia tej kwestji. Zamiast tego usiłuje Liga wciągnąć państwa bałtyckie do zatargów międzynarodowych, które stanowią obecnie niebezpieczeństwo dla bytu wymienionych państw. Wystarczy przypomnieć sobie stanowisko Ligi w zatargu Polski z Litwą. Państwa bałtyckie powinny jaknajprędzej zrozumieć, czem jest Liga Narodów w rzeczywistości. Zrozumieją wtedy, że droga do współdziałania narodów prowadzi nie przez Genewę.

POROZUMIENIE FRANCUSKO - ANGIELSKIE A ZSRR.

Prawda 30.IX. omawia w art. wst. odpowiedź Stanów Zjednoczonych na propozycję Anglji o przyłączenie się Stanów do angielsko-francuskiego porozumienia morskiego. Zdaniem pisma, odpowiedź ta świadczy wyraźnie, iż Stany Zjednoczone nie pozwolą Anglji i Francji na skrępowanie rozwoju amerykańskiej marynarki wojennej. Zgodnie z przewidywaniami prasy sowieckiej Stany Zjednoczone sprzeciwiają się szczególniej projektom ograniczenia budowy wielkich krążowników. Krążowniki te stanowią typ bojowego statku, który jest najbardziej potrzebny Stanom i którego nie posiadają w dostatecznej liczbie. Dyplomacja Stanów nie pogodzi się łatwo z umocnieniem potęgi angielskiej w wyniku porozumienia angielsko-francuskiego. Stany będą usiłowały rozbić to porozumienie drogą drobnych ustępstw na korzyść Francji w zakresie flot morskich.

Wieczerniaja Moskwa 26.IX. w art. p. t. „Polityka obłędu" omawia angielsko-francuskie porozumienie morskie. Prasa amerykańska i sowiecka popsuły przyjemność Baldwinowi i Chamberlainowi, ogłaszając rewelacje o tem porozumieniu. Rewelacje te stanowią przykrość dla Anglji, mniejszą natomiast dla Francji, ponieważ ujawnienie tajemnicy porozu-

mienia wiąże Anglję w stosunku do jej sojuszniczki. Po ogłoszeniu rewelacyj Anglja nie wyrzeknie się porozumienia z Francją chociażby ze względu na swoją powagę państwową. W innych warunkach nacisk ze strony Stanów Zjednoczonych byłby w stanie zmusić Anglję do wyparcia się porozumienia z Francją. Francji zaś zależy bardzo na porozumieniu z Anglją. Na tem bowiem porozumieniu oparta jest cała potęga Francji w Europie zachodniej i na półwyspie Bałkańskim. Analiza polityki angielskiej wykazuje, iż polityka ta oparta jest na trwałych tradycjach i rzeczywistej celowości jedynie tam, gdzie w grę nie wchodzą nowe czynniki. W stosunku do Z. S. R. R. i do Stanów Zjednoczonych A. P. polityce angielskiej wyraźnie brak tych cech, cechuje ją natomiast obłędny strach przed potęgą sowiecką i amerykańską. Porozumienie Anglji z Francją jest wyrazem polityki strachu i obłędu. Rozumieją to niektórzy członkowie rządu Baldwina. Na tem tle powstaje dążenie licznych członków tego rządu do opuszczenia „tonącego okrętu" polityki brytyjskiej.

CHINY A ZSRR.

Prawda 30.IX. ogłasza depeszę ajencji Tass z Szanghaju. Ajencja donosi, że konsul japoński w Szanghaju zgłosił w komisarjacie rządu nankińskiego protest przeciwko bojokotowi towarów japońskich w Chinach jak również przeciwko agitacji za zakazem eksportu ryżu chińskiego do Japonji. W komentarzach do tej depeszy pismo oświadcza, że bojkot towarów japońskich w Chinach jest normalnym skutkiem prób japońskiej interwencji zbrojnej oraz żywiołowym środkiem samoobrony narodu chińskiego przed Japonją. Rząd nankiński zachowuje wobec tego żywiołowego zjawiska wyczekujące stanowisko neutralne. Stanowisko to nie wpływa na zmniejszenie bojkotu. Przeciwnie, agitacja za zakazem eksportu ryżu chińskiego do Japonji świadczy o spotęgowaniu się przeciwjapońskich nastrojów w Chinach.

Wieczerniaja Moskwa 16.IX. donosi, że 15-tu urzędników poselstwa sowieckiego w Pekinie, których aresztowanie w roku ub. spowodowało zerwanie stosunków dyplomatycznych pomiędzy Moskwą a Pekinem, uzyskało na podstawie wyroku sądu chińskiego swobodę poruszania się i opuszczania Chin. Urzędnicy ci wyjechali z Pekinu do Władywostoku, kierując się przez Japonję.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

Prawda 29.IX. donosi, że w październiku oraz w pierwszej połowie listopada r. b. odbędą się w ZSRR. wybory do komitetów partyjnych w „komórkach" partji i w gminach. Wybory te stanowić będą akcję przygotowawczą do zwołania okręgowych, powiatowych, gubernjalnych i obwodowych zjazdów partji, które również stanowić mają przygotowawczą akcję do zwołania wszechsowieckiego zjazdu partji. Wybory odbyć się powinny pod hasłem surowej „samokrytyki".

Prawda 29.IX. donosi o powstaniu „akademji wychowania komunistycznego" w Moskwie. Celem tej akademji jest wychowywanie ludności ZSRR. w duchu komunistycznym, krzewienie ateizmu, zwalczanie niepiśmienności i antysemityzmu i t. p.

Prawda 29.IX. ogłasza uchwałę prezydjum komitetu wykonawczego międzynarodówki komunistycznej w sprawie skierowanej do tego prezydjum prośby opozycyjnego centralnego komitetu komunistycznej partji Ukrainy zachodniej (ugrupowanie Wasilkiwa i Turiańskiego), o reasumpcję poprzedniej uchwały prezydjum, które wykluczyło opozycjonistów ukraińskich w Polsce ze składu międzynarodówki. Prośbę tą załatwiło prezydjum międzynarodówki odmownie, powołując się w motywach decyzji na 7-miesięczną przeciwsowiecką i przeciwpartyjną akcję zwolenników Wasilkiwa i Turiańskiego, na brak potępienia własnych błędów w ich prośbie o przyjęcie ich z powrotem w skład międzynarodówki oraz na istnienie kontaktu pomiędzy opozycjonistami ukraińskimi w Polsce, a „międzynarodową opozycją zwolenników Trockiego". Uchwała zaznacza, iż ugrupowanie Wasilkiwa i Turiańskiego używa bezprawnie nazwy C. K. komunistycznej partji Ukrainy zachodniej.

Prawda 29.IX. ogłasza uchwały dzielnicowych konferencyj partyjnych w Moskwie w sprawie stosunku moskiewskiej organizacji partyjnej do uchwały zjednoczonego plenum M. K. i M. K. K. partji. Uchwały te zwracają się jednomyślnie przeciwko poglądom „trockistów" oraz przeciwko próbom aktywizacji akcji opozycyjnej wśród członków organizacji partyjnej w Moskwie.

SPRAWY KOŚCIELNE.

Krasnaja Gazeta 19.IX. omawia rozłam wśród zwolenników prawosławnej „starej cerkwi" w ZSRR. Pismo podaje, że rozłam ten spowodowało orędzie metropolity Sergjusza, który polecił duchowieństwu wznoszenie modłów za władzę sowiecką podczas nabożeństw cerkiewnych. Olbrzymia większość duchowieństwa nie zastosowała się do tego orędzia. W Leningradzie biskup Dymitr wymówił posłuszeństwo metropolicie Sergjuszowi, w ślady jego poszli biskupi Józef, Serafim i inni. Ludność nadała zwolennikom metropolity Sergjusza przezwisko „czerwonych popów". Pismo nawołuje związek „bezbożników" do wykorzystania rozłamu w cerkwi dla celów propagandy ateistycznej.

Za Swobodu 3.X. ogłasza przedruk z pisma sowieckiego „Krasnaja Gazeta" z dn. 19.IX. Sympatje pisma warszawskiego skłaniają się na stronę przeciwników metropolity Sergjusza.

Wozrożdenje 27.IX. ogłasza list z ZSRR. Autorem listu ma być znany prawosławny działacz cerkiewny. Działacz ten broni polityki metropolity Sergjusza i potępia przeciwników tego metropolity, oskarżając ich o faryzeuszostwo i zbyteczną ortodoksalność i sztywność poglądów. Liczba przeciwników metropolity Sergjusza ma się zmniejszać, metropolita Agafangieł, b. kandydat na stanowisko patryarchy w 1918 r., który potępił politykę metropolity Sergjusza, miał się

obecnie zrzec tego potępienia. Zdaniem autora listu, metropolita Sergjusz i jego przeciwnicy ponoszą w równej mierze winę za sytuację, która wytworzyła się w cerkwi rosyjskiej, lecz powodów dla rozłamu niema. Treść listu utrzymana jest w bardzo nieprzyjaznym dla przeciwników metropolity Sergjusza tonie.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

Prawda 29.IX. donosi o ponownej, piątej z rzędu katastrofie wybuchu turbiny w centralnej elektrowni w Leningradzie.

Prawda 29.IX. donosi o otwraciu stałej komunikacji lotniczej pomiędzy Moskwą a Irkuckiem.

Krasnaja Gazeta 16.IX. podaje, że rada komisarzy ludowych ZSRR. zamknęła granicę sowiecko-mongolską dla wszelkiej komunikacji osobowej i towarowej. Powodem tego zamknięcia jest epidemja dżumy w Mongolji.

Komunist 14.IX. donosi o skazaniu niejakiego Złaczewskiego i Suchowa na karę śmierci przez sąd sowiecki w Charkowie pod zarzutem szpiegostwa na rzecz Polski.

Wieczerniaja Moskwa 28.IX. donosi o wykryciu tajnej organizacji kontr-rewolucyjnej studentów instytutu rolniczego w Krasnodarze. Członkowie organizacji, w liczbie 22 odpowiadać będą za swe czyny przed sądem obwodowym w Rostowie nad Donem. Organizacja dążyła do likwidacji GPU., do obalenia władzy sowieckiej w Rosji oraz do legalizacji wszystkich partji politycznych, które istniały w Rosji przed rewolucją.

Wozrożdenje 28.IX. donosi, że zamieszkały na emigracji we Francji działacz rosyjskiej partji socjalistów-rewolucjonistów Mikołaj Rusanow uzyskał od władz sowieckich pozwolenie na powrót do ZSRR i wyjechał z Paryża do Moskwy.

Nowoje Wremia 29.IX. podaje, że wszyscy członkowie zjazdu literatów i dziennikarzy rosyjskich w Białogrodzie przyjęci byli przez króla Aleksandra.

Prasa emigracji rosyjskiej omawia obszernie zjazdy uczonych, literatów i dziennikarzy rosyjskich w Białogrodzie. *Nowoje Wremia* 23.IX oświadcza w art. wst., iż zjazdy te utrwalić mają kulturę rosyjską, jako samodzielny czynnik duchowy. *Ibidem* donosi o przyjęciu członków prezydjum zjazdu uczonych Rosjan przez króla Aleksandra.

ARTYKUŁY NIEUWZGIĘDNIONE.

Orka 8.IX. Przeciw gwałtom faszyzmu polskiego. — Krwawy międzynarodowy dzień młodzieży w Polsce. — 5.IX. Nowy gwałt faszyzmu polskiego. — 12.IX. Machinacje faszyzmu polskiego. — W Polsce Piłsudskiego.

Komunist 9.IX. donosi o przesiedleniu kilkuset rodzin żydowskich z USRR do okręgu Birbidżańskiego.

Wisti 16.IX. Niebezpieczne milczenie (w sprawie oświadczenia Józewskiego). Nadzieje polskiego państwa i niedobitków petlurowskich rozbijają się o jedność republik sowieckich. — Stosunki handlowe Polski i Ukrainy (wywiad z p. Stanisławem Lubomirskim). 19.IX Rząd polski przemówił (w sprawie oświadczenia Józewskiego). 20.IX. Apetyt Polski (o stosunku Polski do państw bałtyckich).

Krasnaja Armja 18.IX. Polska przygotowuje nowe plany napadu na ZSRR. Szlachta marzy o zawojowaniu Ukrainy sowieckiej.

Krasnaja Gazeta 19.IX. Jeszcze jedna odpowiedź (o stosunkach polsko-litewskich na tle przemówienia Józewskiego). 18.IX. Polska delegacja handlowa w Leningradzie.

Izwiestja Odesskago Okrużkoma 21.IX. Nowa prowokacja panów polskich (o przemówieniu Józewskiego). 22.IX. Przeciwko bezczelnej prowokacji panów polskich.

Komunist 21.IX. Przykra niespodzianka (o stosunku Polski z Niemcami). 22.IX. Faszyści polscy marzą o napadzie na USRR.

Prawda 23.IX podaje o utworzeniu 124 sowietów mniejszościowych w obwodzie Leningradzkim.

Wozrożdenje, 13.IX. Rewizja w księgarni „Rossica" (korespondencja z Warszawy). — Zagadnienie wileńskie.

Nowoje Wremia, 14.IX. O zjazdach rosyjskich w Białogrodzie (Art. Dawatca).

Siegodnia Wieczerom, 15.IX. Wydalenie emigrantów Rosjan z Polski.

Siegodnia 17.IX. Oświadczenie Serebrenikowa w sprawie rewizji w księgarni warszawskiej „Rossica".

Nowoje Wremia 18.IX. Otwarcie zjazdu uczonych rosyjskich.

Rul 18.IX. Reforma Konstytucji polskiej. — 20.IX. Sprawa księgarni „Rossica". — 21.IX. Zjazd uczonych rosyjskich na emigracji.

Wozrożdenje 19.IX. Gdańsk (art. Habdank Kosowskiego). — 22.IX. Polska a Niemcy (korespondencja z Warszawy). — Hr. Kokowcew o kryzysie gospodarczym w ZSRR.

Siegodnia 21.IX. Mowa Józewskiego. — Przygotowania do zwołania soboru cerkiewnego w Polsce.

Wozrożdenje 20.IX. Sprawa Serebrenikowa (koresp. z Warszawy).

Słowo 23.IX. Wobec pretensji polskiej do 7 gmin w powiecie Iłłukszańskim.

Słowo 25.IX. Komplikacje kolejowe pomiędzy Polską a Łotwą.

Wozrożdenje 25.IX. Zjazd monarchistów polskich (korespondencja z Warszawy).

Siegodnia 26.IX. Aktualności litewskie. — Monarchiści polscy (korespondencja z Warszwy).

Rul 26.IX. Optymizm ks. Lubomirskiego.

Rul 28.IX. Socjaliści polscy przed rozłamem (korespondencja z Warszawy).

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z. o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40

Drukowane na prawach rękopisu.